

DANİMARKA ÜLKE RAPORU

(Yaş Meyve Sebze Sektörü Açısından)

ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ
ARGE ŞUBESİ

İÇİNDEKİLER

1. GENEL EKONOMİK DURUM	3
2. DANİMARKA'NIN DIŞ TİCARETİ	6
3. TÜRKİYE İLE TİCARET	9
4. DANİMARKA'NIN YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
5.İŞ ADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR	15
KAYNAKLAR	17

DANİMARKA

1. GENEL EKONOMİK DURUM

	2013a	2014a	2015a	2016a	2017a	2018b
GSYİH (milyar dolar, cari fiyatlarla)	344	353	302	307	325	358
Reel Büyüme Oranı (%)	0.9	1.6	1.6	2.0	2.2	1.9
Kişi Başına GSYİH (\$, PPP)	46.537	47.728	48.630	49.168	50.858	52.772
Özel Tüketim Harcamaları (% reel değişiklik)	0.3	0.9	1.6	2.0	1.5	2.2
Kamu Harcamaları (% reel değişiklik)	-0.1	1.9	1.1	0.3	1.2	1.0
Gayrisafi Sabit Yatırımlar (% reel değişiklik)	2.7	3.1	3.1	6.0	3.7	3.2
İşsizlik Oranı (% , ort.)	5.8	5.0	4.5	4.1	4.2	4.1
Enflasyon Oranı (% , ortalama)	0.8	0.6	0.4	0.3	1.1	0.9
Dkr:US\$ (ort)	5.62	5.62	6.72	6.73	6.60	6.14
İhracat (fob, milyar dolar)	117	120	103	104	114	126
İthalat (fob, milyar dolar)	102	104	88	87	95	107
Cari işlem dengesi/GSYİH (%)	7.7	8.9	8.8	7.3	7.5	7.6
Bütçe Açığı (% GSYİH)	-1.2	1.1	-1.5	-0.4	1.0	-0.7
Kamu Borçları (% GSYİH)	44	44.3	40	38	36	36

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ülke Masaları, a: Gerçekleşen b: Tahmin c: Öngörü

EKONOMİK YAPI

2016 yılında 307 milyar dolar değerinde gerçekleşen GSYİH 2017 yılında 324.4 milyar dolar değerine yükselmiştir. 2018 yılında 370 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir. (IMF World Economic Outlook Database April 2018),

2017 yılında nominal GSYİH büyüklüğü açısından 36. sırada yer almaktadır. (193 ülke arasında) (IMF)

Nominal GSYİH'sının 2019 yılında ise 386 milyar dolara çıkması beklenmektedir. (IMF)

Kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla cari fiyatlarla 2017 yılında 56.444 dolar ile 10. Sıradadır. (IMF)

2016 yılında büyüme oranı %1.9 gerçekleşmiş, 2017 yılında 2.1'e yükselmiştir. 2018 yılında %2 olacağı öngörülmektedir. (IMF)

2017 yılında tüketici fiyatları enflasyonu %1.1 oranında gerçekleşmiştir.

Bütçe fazlasının GSYİH'ya oranı 2017 yılında %1.1'dir. 2018 yılında ise bütçe açığının %0.7 olacağı öngörülmektedir.

2017 yılında % 4.2 olarak gerçekleşen Danimarka'daki işsizlik oranının, 2018 yılında %4.1 olacağı tahmin edilmektedir. Tüm sanayileşmiş ve teknolojik açıdan gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Danimarka ekonomisi de hizmet sektörünün öne çıktığı bir ekonomik yapı arz etmektedir. 1990'lı yıllarda gelişen hizmet sektöründe en önemli faaliyet alanları bankacılık ve finans ile bilgi ve haberleşme teknolojileri olup, önümüzdeki yıllarda da anılan sektörlerin ekonominin lokomotifi olma konumunu sürdürmeleri beklenmektedir. Halihazırda ülke nüfusunun yarısı hizmet sektöründe istihdam edilmektedir.

GSYİH'da tarımın payı % 1,5, sanayinin payı % 23,4 ve hizmet sektörünün payı % 75,7'dir. (EIU)

Danimarka gelişmiş bir altyapıya, liberal dış ticaret ve yatırım politikasına ve iyi yetişmiş işgücüne sahip ülkelerden biridir.

Sanayileşme 1960'larda hız kazanmış, 1970'lerde Kuzey Deniz'indeki petrol ve doğal gaz rezervlerinin işletilmeye başlamasıyla birlikte sanayi ürünleri ihracattaki en önemli sektör konumunu almıştır. Sanayileşmenin ilk döneminde gıda, özellikle balık işleme ile bu ürünlerin işlenmesinde kullanılan makinelerin üretimi ana sektörler olmuş, son yıllarda ise eczacılık ürünleri (özellikle ensülin), rüzgar türbinleri alanında Danimarka, dünyadaki en önemli üretici konumuna gelmiştir. Biyoteknoloji, bilgi teknolojileri ve yazılım, gıda ve içecekler, çevrenin korunmasına ve enerji tasarrufuna yönelik sektörler de gelişme görülen sanayi alanlarıdır.

Kimya sanayi, bilgi teknolojileri ve biyoteknoloji alanlarında Danimarka dünyada önemli bir konuma sahiptir.

Mühendislik, gıda işleme, eczacılık ürünleri ve bira sektörü Danimarka'daki başarılı sanayi kolları arasındadır. Son dönemde yaşanan küresel krizin ciddi etkilerine rağmen Danimarka ekonomisi halen oldukça düşük seyreden enflasyonu, istikrarlı maliye politikaları sonucunda fazla veren bütçesi ve cari işlemler dengesi ile oldukça olumlu bir görünüm sergilemeye devam etmektedir.

Danimarka'nın dünyadaki en gelişmiş ülkeler arasında yer almasının arkasında yatan en önemli faktör, Danimarka firmalarının yarattığı yüksek orandaki katma değerdir. Söz konusu katma değer işgücü ücretlerini ve üretim sürecinde sermayeden sağlanan karı ifade etmekte olup, söz konusu gelir üzerinden alınan vergi de Danimarka'nın bir refah devleti olabilmesini sağlayan en önemli yapı taşlarından birini oluşturmaktadır.

EKONOMİK PERFORMANS

Danimarka Avrupa Birliği Ülkeleri içinde Maastricht kriterlerine en kolay uyum sağlayan ülkelerden biri olmuştur. Ülkenin genel ekonomi politikası denk bütçe, sağlıklı kamu finansmanı, düşük oranlı enflasyon, istikrarlı para birimi ve daha fazla istihdam amacına yöneliktir.

Tüm batı Avrupa ülkeleri arasında en yüksek yaşam standardına sahip ülkelerden biri olan Danimarka, aynı zamanda gelirin en eşit şekilde bölüşüldüğü ülkelerin başında gelmektedir. 2016 yılında büyüme oranı %1.9 gerçekleşmiş, 2017 yılında 2.1'e yükselmiştir. 2018 yılında %2 olacağı öngörülmektedir.

EKONOMİ POLİTİKALARI

Danimarka ekonomisi 1990'lı yıllardan itibaren mortgage kredi sistemi, özel sektörü destekleyici vergi reformları, istihdam hayatındaki düzenlemeler sonucu büyük bir dönüşüm geçirmiştir. Telekomünikasyon ve enerji sektörlerinde yapılan özelleştirmeler sonucunda da ürün pazarlarında rekabet oldukça yoğunlaşmıştır. Son dönemde ise vergi artışlarının durdurulması, istihdamı teşvik etmek amacıyla gelir vergisindeki indirimler, refah düzeyinde herhangi bir kısıtlama olmadan merkezi ve yerel yönetimlerde verimliliği artırarak kamu harcamalarının azaltılması, ar-ge faaliyetlerinin teşviki, inşaat sektörü yatırımları ve çevre dostu politikalarının desteklenmesi Danimarka ekonomisinde önemli rol oynamaktadır.

ENFLASYON

Danimarka'nın 2011-2015 yılları arası enflasyon oranı % 0,5 olarak gerçekleşmiştir. Zayıflayan yerel talep, ücretlerde artışın düşük düzeyde olması, dünya piyasalarında meta fiyatlarının gerilemesi ülkedeki enflasyon oranını da baskı altında tutmaktadır. 2015 yılı enflasyon oranı ortalama olarak % 0,4 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2016 yılında ortalama enflasyon % 0,3, 2017 yılında %1.1 oranında gerçekleşmiştir.

2. DANİMARKA’NIN DIŞ TİCARETİ

Tablo 1: Danimarka’nın Başlıca Ürünler İtibari ile İhracatı (1000 \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM	94.618.817	94.354.777	101.641.258
3004	İlaçlar	2.590.109	2.672.078	11.260.655
203	Domuz eti	2.537.523	2.628.643	2.739.877
2710	Petrol yağları ve diğer bitümenli minerallerden elde edilen yağlar-ham olmayan	2.539.466	1.935.800	2.254.591
9999	Başka yerde belirtilmeyen mallar	9.795.081	10.255.305	2.208.684
8502	Elektrik jeneratör setleri	3.349.022	3.182.858	2.105.054
406	Peynir ve lor	1.378.812	1.444.181	1.694.319
8412	Diğer motorlar ve kuvvet üreten makineler	933.450	1.011.266	1.598.918
9403	Mobilya ve aksesuarları	1.349.884	1.384.627	1.450.861
2709	Petrol yağları ve diğer bitümenli minerallerden elde edilen yağlar-ham	1.778.977	1.186.414	1.348.144
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	1.221.729	1.249.505	1.326.065
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	2.468.466	2.267.132	1.279.613
103	Canlı domuz	789.052	935.911	1.244.632
3507	Enzimler	1.128.530	1.168.265	1.240.806
4301	Ham postlar	1.609.875	903.117	1.109.316
7308	Demir çelik inşaat malzemeleri	693.615	750.667	1.026.749
8703	İnsan taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	620.407	780.082	1.018.660
9018	Tıbbi alet ve cihazlar	983.528	978.499	986.799
2106	Gıda preparasyonları	1.005.747	997.032	929.553
8413	Sıvı pompaları	913.109	926.835	926.639
8471	Otomatik veri işleme makinaları	752.691	815.959	920.615

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ülke Masaları

Tablo 2: Danimarka'nın Başlıca Ürünler İtibari ile İthalatı (1000 \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM	85.327.361	85.132.609	92.320.752
8703	İnsan taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	3.645.408	4.031.315	4.239.666
3004	İlaçlar	2.427.304	2.386.668	3.004.616
2710	Petrol yağları ve diğer bitümenli minerallerden elde edilen yağlar-ham	3.271.605	2.407.402	2.334.655
2709	Petrol yağları ve diğer bitümenli minerallerden elde edilen yağlar-ham olmayan	1.668.605	1.300.173	2.047.151
8471	Otomatik bilgi işlem cihazları	1.681.099	1.791.570	2.005.281
8517	Telefon setleri	1.887.247	1.843.539	1.999.469
8901	Yolcu gemileri	1.729.072	1.055.522	1.516.328
9999	Başka yerde belirtilmeyen mallar	1.945.333	1.965.939	1.332.584
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	837.198	854.528	959.589
0302	Balık (taze/soğutulmuş)	623.347	778.913	903.563
9403	Mobilya ve parçaları	785.867	796.716	879.180
8708	Motorlu taşıtlar yedek parçaları	876.284	856.506	868.121
9018	Tıbbi alet ve cihazlar	732.607	753.751	745.464
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	663.689	643.322	708.890
6204	Bayan takım elbise	626.664	641.955	701.945
3002	İnsan kanı serum	604.397	599.238	676.926
8504	Elektrik transformatörleri	564.990	695.882	669.551
8483	Transmisyon şaftları	621.708	754.674	663.052
7308	Demir çelik inşaat malzemeleri	489.368	506.660	657.827
2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil)üzüm şırası	631.431	634.738	656.298

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ülke Masaları

Tablo 3: Danimarka'nın Başlıca Ülkeler İtibari ile İhracatı (1000 \$)

ÜLKELER	2015	2016	2017
TOPLAM	94.618.817	94.354.777	101.641.258
Özel Kategoriler	10.496.461	11.108.575	15.313.654
Almanya	15.591.593	14.313.610	14.507.446
İsveç	10.436.204	10.669.576	10.871.135
İngiltere	5.480.605	5.651.222	7.538.479
Norveç	6.000.694	5.872.097	5.883.733
ABD	5.218.564	4.655.677	4.456.786
Hollanda	3.691.765	4.268.218	3.785.459
Çin	3.239.730	3.348.807	3.264.888
Fransa	2.696.798	2.869.679	3.115.840
Polonya	2.553.271	2.574.594	2.803.442
İtalya	2.105.227	2.247.174	2.200.007
Finlandiya	2.281.766	2.056.664	2.045.664
İspanya	1.691.599	1.822.826	1.882.803
Belçika	1.245.608	1.449.723	1.581.271
japonya	1.384.619	1.506.922	1.468.758
Avustralya	805.170	938.356	1.048.936
Rusya	761.714	739.172	824.895
İsviçre	792.047	798.114	811.401
Türkiye	652.248	799.807	710.232

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ülke Masaları

Tablo 4: Danimarka'nın Başlıca Ülkeler İtibari ile İthalatı (1000 \$)

ÜLKELER	2015	2016	2017
TOPLAM	85.327.361	85.132.609	92.320.752
Almanya	17.459.253	18.411.435	19.777.944
İsveç	10.498.741	10.319.079	10.996.730
Hollanda	6.843.374	6.776.551	7.105.529
Çin	6.375.316	6.441.266	6.745.084
Norveç	3.992.318	3.533.783	4.585.820
Polonya	2.845.744	3.293.135	3.682.384
İngiltere	3.855.358	3.519.643	3.653.026
İtalya	2.990.426	3.026.022	3.264.930
Belçika	2.682.191	2.826.323	2.895.610
Fransa	2.607.777	2.643.214	2.855.576
ABD	2.407.867	2.486.609	2.349.127
Rusya	1.437.609	1.422.905	1.658.389
Çek Cum.	1.321.948	1.418.026	1.548.563
İspanya	1.436.323	1.401.805	1.497.664
Özel kategoriler	1.013.651	964.357	1.271.565
Kore Cum.	1.752.990	362.953	1.231.644
Finlandiya	1.109.886	1.054.839	1.202.449
İrlanda	962.770	1.021.465	1.029.101
Türkiye	921.188	970.580	1.009.395

3. TÜRKİYE İLE TİCARET

Tablo 5. Türkiye – Danimarka Dış Ticaret Göstergeleri (Bin Dolar)

Yıl	İhracat \$ / Bin	İthalat \$ / Bin	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2007	1.008.508	656.112	1.664.620	352.395
2008	953.437	902.014	1.855.451	51.424
2009	678.893	585.094	1.263.987	93.799
2010	765.081	678.757	1.443.838	86.324
2011	880.920	732.781	1.613.701	148.139
2012	985.099	720.889	1.705.987	264.210
2013	1.005.180	818.545	1.823.725	186.636
2014	1.076.621	1.034.792	2.111.413	41.829
2015	901.761	806.493	1.708.253	95.268
2016	947.464	910.557	1.858.021	36.907
2017	1.011.596	808.426	1.820.023	203.170
2017 / (1-4)	281.808	242.342	524.151	39.466
2018 / (1-4)	318.247	278.178	596.426	40.069

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ülke Masaları

Tablo 6. Türkiye'nin Danimarka'ya İhrac Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış	132	127	138
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme	74	91	99
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	70	67	91
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıy	79	90	75
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme veya kroşe)	84	77	72
6110	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe)	40	39	37
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, vb. (örme veya kroşe)(yü	42	38	31
8901	Yolcu, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzer			26
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	15	17	17
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	13	14	16
8904	Römorkörler ve itici gemiler		6	16
6206	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	12	13	16
6115	külotlu çoraplar,taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler, dereceli olarak baskı yapan çorapl	16	15	16
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	2	8	11
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	3	5	10

6106	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler, gömlek-bluzlar (örme veya kroşe)	20	21	10
6006	Diğer örme veya kroşe mensucat	9	9	9
8450	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)	6	8	9
7607	alüminyumdan yaprak ve şeritler (kalınlık ≤ 0, 2mm)	6	7	8
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	12	8	8

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ülke Masaları

Tablo 7. Türkiye'nin Danimarka'dan İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş kü	96	115	190
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	142	139	136
3507	Enzimler, müstahzar enzimler	51	52	55
8502	Elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları ve rotatif elektrik konvertörleri	110	263	38
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	8	20	31
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler	15	14	19
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve ben	13	17	16
2301	Et, sakatat, deniz hayvanı vs. (yemeye uygun olmayan) unu, pelleti, kıkırdakları (donyağı tortusu)	5	2	14
9021	Ortopedik cihazlar; cebireler, kırıklar için cihazlar vb; protez organlar; işitme cihazları, vücut i	10	11	12
8479	Kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	9	6	11
1209	Ekim amacıyla kullanılan tohum, meyve ve sporlar	8	9	9
8526	Radar cihazları, telsiz seyrüsefer yardımcı cihazları	0	0	8
8428	Kaldırma, elleçleme, yükleme, boşaltma makinaları (asansörler, yürüyen merdivenler, konveyörler, tel	4	1	8
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	12	8	7
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	8	6	7
3815	Reaksiyon başlatıcılar, hızlandırıcılar, katalitik müstahzarlar	0	3	7
1003	Arpa	6	5	7
8415	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)	2	2	7
1107	Malt	7	5	6
8438	Yiyecek ve içeceklerin sınai amaçlarla hazırlanması veya imaline mahsus makina ve cihazlar	20	8	6

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ülke Masaları

4. DANİMARKA’NIN YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tablo 8. Danimarka Ürün Grubu Bazında Yaş Meyve Sebze Sektörü İthalatı (İlk 15 Ürün, 1000 USD)

		2016	2017	2018
GTİP	ÜRÜN AÇIKLAMASI	1000 USD	1000 USD	1000 USD
	GENEL TOPLAM	951.906	1.027.161	1.209.204
80390	Muz (Plantain Hariç); Taze Veya Kurutulmuş	74.748	76.721	88.771
80610	Taze Üzümler	48.041	54.543	87.322
80810	Taze Elmalar	56.069	60.996	76.351
70200	Domates (taze veya dondurulmuş)	60.475	66.275	74.229
80440	Taze veya Kurutulmuş Avokado	46.031	51.783	61.962
70960	Biberler- Capsicum veya Pimenta cinsi meyveler	46.578	52.715	59.473
80212	Kabuksuz Badem (Taze/Kurutulmuş)	53.152	45.174	50.212
80510	Portakal (Taze veya Kurutulmuş)	32.513	31.755	44.846
70700	Hıyarlar ve Kornişonlar (taze veya dondurulmuş)	28.328	31.262	39.162
70999	Diğer sebzeler (salatalık sebzeler marul.hindiba hariç)	27.997	33.103	37.185
70190	Patates - Taze /Dondurulmuş.	29.376	30.404	36.446
80550	Limon ve tatlı limon (taze/kurutulmuş)	26.749	25.225	31.927
70519	Taze /Dondurulmuş Marul (Kıvırcık Marul hariç)	23.296	28.363	29.474
81010	Taze Çilekler	23.047	23.100	26.548
81040	Yaban mersini ve yaban mersinin diğer kültür cinsleri	21.002	22.903	25.497
84020	Taze/Kurutulmuş İncirler (43. Sırada)	5.724	6.961	6.809

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre, Danimarka’nın 6’lı GTİP bazında Toplam Yaş Meyve Sebze ithalatı 2016 yılında 951,9 milyon dolar, 2017 yılında 1 milyar dolar ve 2018 yılında 1,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 8).

Tablo 9 Danimarka Ülke Bazında Yaş Meyve Sebze Sektörü İthalatı (İlk 30 Ülke, 1000 USD)

	2016	2017	2018
ÜLKELER	1000 USD	1000 USD	1000 USD
GENEL TOPLAM	951.906	1.027.161	1.209.204
Hollanda	284.721	312.561	345.010
İspanya	187.632	206.188	285.568
Almanya	185.946	182.550	199.805
İtalya	79.898	83.921	91.089
İsveç	36.979	54.373	62.122
Fransa	24.551	26.134	29.852
Polonya	17.822	20.895	27.839
Amerika Birleşik Devletleri	26.181	24.558	27.166
Belçika	13.168	15.839	18.621
Türkiye	15.426	14.928	15.843
Birleşik Krallık	12.662	14.791	14.929
Güney Afrika	5.355	7.835	11.702
Yunanistan	7.789	6.194	8.619
Dominik Cumhuriyeti	7.739	5.039	7.222
Şili	2.699	3.413	6.845
Avustralya	5.793	6.295	6.312
Vietnam	4.699	4.578	5.998
Hindistan	3.424	3.152	5.044
İran, İslam Cumhuriyeti	3.875	5.055	4.533
Brezilya	2.200	1.911	3.615
Arjantin	1.475	2.737	3.203
Kosta Rika	1.298	1.101	2.521
Çin	2.311	2.887	2.302
Mısır	1.249	1.534	2.145
Tayland	2.414	2.036	1.868
Ekvador	27	197	1.823
Yeni Zelanda	1.151	1.196	1.822
Macaristan	1.517	1.502	1.721
Tunus	1.146	1.436	1.382
İsrail	996	1.761	1.312

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre Danimarka'nın 2018 yılında başlıca Yaş Meyve Sebze ithalatı yaptığı ülkeler; Hollanda, İspanya, Almanya, İtalya ve İsveç'tir. Türkiye, Danimarka'nın yaş meyve sebze ithalatı yaptığı ülkeler arasında 10. sırada yer almaktadır (Tablo 9).

Türkiye ve UYMSİB - Danimarka Yaş Meyve Sebze İhracatı Verileri

Tablo 10. Türkiye Yaş Meyve Sebze Sektörü Danimarka İhracatı Verileri

	2017	2018	DEĞİŞİM
ÜRÜN GRUBU	FOB USD	FOB USD	FOB USD
KİRAZ.VİŞNE	2.830.824	4.325.150	53%
NAR	1.064.651	1.099.011	3%
BİBER	1.424.326	991.757	-30%
GREYFURT	184.221	362.162	97%
LİMON	338.349	282.475	-17%
İNCİR	263.073	225.644	-14%
HIYAR.KORNIŞON	119.023	165.613	39%
KABAK	113.713	143.154	26%
KARPUZ	35.090	100.885	188%
PATLICAN	143.669	83.263	-42%
KAVUN	68.717	78.276	14%
AYVA	92.548	74.900	-19%
ÜZÜM	45.620	44.142	-3%
ERİK	53.363	41.251	-23%
HURMA	0	39.125	
DİĞER SEBZELER	10.688	24.155	126%
PORTAKAL	27.920	21.517	-23%
DOMATES	244.853	18.755	-92%
KESTANE	14.325	16.448	15%
HAVUÇ.TURP	19.046	16.387	-14%
MANDARİN	2.053	13.801	572%
DİĞER TAZE MEYVELER	10.586	12.300	16%
LAHANA	13.630	11.954	-12%
KAYISI	7.913	10.475	32%
ARMUT	2.402	8.920	271%
FASULYE	2.690	6.048	125%
ŞEFTALİ	1.977	2.957	50%
ÇAY	1.364	2.235	64%
DİĞER BAKLAGİLLER	1.018	1.197	18%
MARUL.HİNDİBA	1.604	255	-84%
ISPANAK	5.342	0	-100%
KARNABAHAHAR	6.078	0	-100%
MAYDANOZ	1.821	0	-100%
PIRASA	3.845	0	-100%
GENEL TOPLAM	7.156.342	8.224.210	15%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (UİB)

UİB verilerine göre, **Türkiye Yaş Meyve Sebze Sektörü 2018 yılı Danimarka'ya ihracatı**, bir önceki yıla göre **%+15 oranında artışla 8,2 milyon dolar** olarak gerçekleşmiştir. Danimarka, bu dönemde ihracat yapılan ülkeler arasında **32. sırada** yer almaktadır (**Tablo 10**).

Tablo 11. UYMSİB Danimarka İhracatı Verileri

	2017	2018	DEĞİŞİM
ÜRÜN GRUBU	FOB USD	FOB USD	FOB USD
SİYAH ZEYTİN	174.441	339.694	95%
YEŞİL ZEYTİN	5.813	0	-100%
GENEL TOPLAM	180.254	339.694	88%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (UİB)

UYMSİB 2018 yılı Danimarka'ya ihracatı, bir önceki yıla göre **%+88 oranında artışla 339 bin 694 dolar** olarak gerçekleşmiştir. Danimarka, bu dönemde ihracat yapılan ülkeler arasında **27. sırada** yer almaktadır (*Tablo 11*).

Not: Zeytin mal grubu (siyah zeytin ve yeşil zeytin) Türkiye Yaş Meyve Sebze Sektörü iştigal sahasında bulunmamaktadır.

5. İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Danimarkalıların mesai süreleri, diğer ülkelere göre daha kısadır. Standart çalışma süresi haftada 37 saattir. 3 haftası yaz aylarında olmak üzere yılda 5 hafta zorunlu tatil bulunmaktadır. Sömestir tatilleri Haziran 20 ile Ağustos 8 arasında olmaktadır ve işler bu dönemde yavaşlamakta ve bazı firmalar kapalı olmaktadır. Sömestir ve yaz tatilinde (Haziran-Ağustos başlangıcı) ve Paskalya zamanında iş ziyaretleri yapılmaması tavsiye edilmektedir. Resmi tatillerle ilgili bilgiler ekte yer almaktadır.

Danimarkalı işadamları başlangıçta biraz resmi görünmekle birlikte, bir süre sonra daha samimi iletişim kurulabilmektedir. Bununla birlikte, görüşmeler sonuç odaklı yürütülmektedir. Karşılaşma ve ayrılışlarda tokalaşma kullanılmaktadır. İş kabulleri daha çok öğleyin yapılmakta, nadiren akşam tercih edilmektedir. İş yaşamında, kurallar ilişkilerin önünde gelmektedir. Kişisel ve profesyonel ilişkiler arasında belirgin bir fark bulunmaktadır. Danimarkalılar, ticari ortaklarını kişisel olarak tanıma konusunda pek istekli olmamaktadırlar. Ancak bu ticaret yapmak istemedikleri anlamına gelmemektedir. Danimarkalılar iş görüşmelerinde dakikliğe önem vermektedirler. Dakik olmak saygılı bir davranış ve verimli bir iş ortağı olarak algılanmaktadır. Randevuya geç kalmak karşı tarafın zamanına saygı gösterilmediği anlamına gelmektedir. Bu konudaki kültürel farklılıklara pek hoşgörü gösterilmemektedir. Randevulara, toplantılara zamanında gelmek ürünlerinde zamanında teslim edileceği imajını vermektedir.

Danimarkalılar görüşmelerde ne beklediklerini ve ne tür bir katkıları olacakları konusunda çok açık ve net davranmaktadır. İhracatçı firmaların karşılayamayacakları veya yerine getiremeyecekleri taahhütte bulunmamaları gerekmektedir. Danimarkalılar varılan mutabakatın yazıya dökülmesini tercih etmektedirler. Sözleşme imzalandıktan sonra yükümlülükleri mutlaka yerine getirmek gerekmektedir. İş görüşmelerinde hediye vermek pek yaygın değildir. Hediye verilecekse, maddi değeri düşük hediyelerin verilmesi önerilmektedir.

Para Kullanımı

Para birimi olarak, Danimarka Kronu kullanılmaktadır. 1 Danimarka Kronu, 100 Öre'den oluşmaktadır. Madeni paralar, 25 öre, 50 öre, 1,2,5,10 ve 20 Kron olarak basılmaktadır. Banknotlar ise, 50,100,200,500 ve 1000 Kron olarak mevcuttur. Visa, Mastercard ve American Express, Diners Club gibi belli başlı kredi kartları rahatlıkla ve oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte, bilhassa küçük dükkanlar kart kabul etmeyebilmektedir. Ayrıca, Danimarka'ya özgü bir debit/kredi kartı sistemi olan "Dankort"lar dışındaki kartlara çoğu işyeri işlem başına % 3 ile 5 oranında faiz uygulamaktadır. Çek kullanımıyla yapılan ödemelerde, kullanım bedeli olarak 4,- DKK ilave ücret tahsil edilmektedir. Yabancıların çekleri çoğunlukla kabul edilmemekle birlikte, bunların büyük bankalar tarafından nakde çevrilmesi imkanı vardır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk vatandaşları için umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilleri ise, altı ay içinde üç ayı aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır. AB ve Schengen Anlaşması taraf ülkeleri vatandaşlarının ülkeye girişinde vize istenmemektedir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

1 Ocak (Yeni yıl), 1-2-5 Nisan(Paskalya), 30 Nisan (Dini Bayram), 13 Mayıs(Dini tatil), 24 Mayıs(Dini tatil), 5 Haziran(Ulusal Gün), 24 Aralık(Noel arifesi), 25 Aralık(Noel), 26 Aralık(Noel sonrası) Danimarka'da resmi tatil günleridir.

Danimarka'da, ülkemizde olduğu gibi, Pazartesi-Cuma günlerini kapsayan hafta içindeki beş gün iş günlerini, Cumartesi ve Pazar günleri ise resmi tatil günlerini oluşturmaktadır.

Danimarka'daki özel işyerleri ve mağazalar genellikle, hafta içi günlerde 09.00-18.00 saatleri arası açık olup, Cumartesi günleri anılan işyerlerinin kapanış saatleri 16.00 ila 17.00 olarak değişmektedir. Pazar günleri ise, "Kiosk" olarak adlandırılan küçük marketler dışındaki tüm mağaza ve işyerleri kapalı kalmaktadır. Bu ülkede, kamu kurumlarının tamamında ve özel sektörün çok büyük bir bölümünde, hafta içi çalışma saatleri 09.00-17.00 olarak belirlenmiş iken, Cuma günleri resmi daireler dahil olmak üzere, söz konusu kurum, kuruluş ve işyerlerinin büyük bölümü 09.00-15.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

Kullanılan Lisan

Danca Danimarka'da konuşulan, İskandinavca olarak da bilinen Kuzey Cermen dil ailesinden bir dildir.

Danimarka, Noveç, İsveç, Finlandiya ülkelerinde daha çok İskandinavca olarak bilinir.

Dünya çapında, 5.5 milyon kişi tarafından konuşulur. Bunların çoğu Danimarka ve Almanya'nın Danimarka sınırında yaşar. Ayrıca Danimarka'nın eski sömürgeleri olan İzlanda, Grönland ve Faroe Adalarındaki okullarda da zorunlu ikinci dil olarak öğretilir.

Ulaşım

Danimarka'da ulaşım imkanları oldukça gelişmiş ve çok çeşitlidir. İyi yapılmış yollar, hızlı dizel trenleri, çok sayıda köprüsü ve adalar arası işleyen feribotları bulunmaktadır. Falster ve Seeland adalarını birbirine bağlayan köprü olan "Great Belt" köprüsü Avrupa'nın en uzun köprülerinden biridir. Danimarka'da bisiklet ile ulaşım çok yaygındır ve anayolların yanı sıra, özel bisiklet yolları bulunmaktadır.

Toplam 92 adet sivil havaalanına sahip olan Danimarka'da hava trafiğinin en yoğun olduğu alanlar, başta Kopenhag olmak üzere, Aarhus, Aalborg ve Billund havaalanlarıdır. Türk Hava Yolları, Kopenhag'la İstanbul arasında, hem kış, hem de yaz döneminde karşılıklı olarak haftada 7 sefer (her gün) düzenlemektedir. Yaz aylarında ise Kopenhag ile Ankara arasında haftada üç sefer doğrudan uçuş yapılmaktadır. En önemli limanları ise Kopenhag, Aarhus, Esbjerg'dir. Gelişmiş bir raylı ulaşım sistemine sahip olan

Danimarka'daki Kopenhag metrosu da dünyanın en iyi metroları arasında gösterilmektedir.

Yerel Ölçü Birimleri

Metrik ölçü sistemi kullanılmaktadır.

Telefon Kodları

Danimarka ile telefon ya da faks yoluyla iletişim kurmak için uluslararası telefon kodu +45'dir.

KAYNAKLAR

1. Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)
2. Uludağ İhracatçı Birlikleri (www.uib.org.tr)
3. Trademap (www.trademap.org)

YASAL UYARI Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.